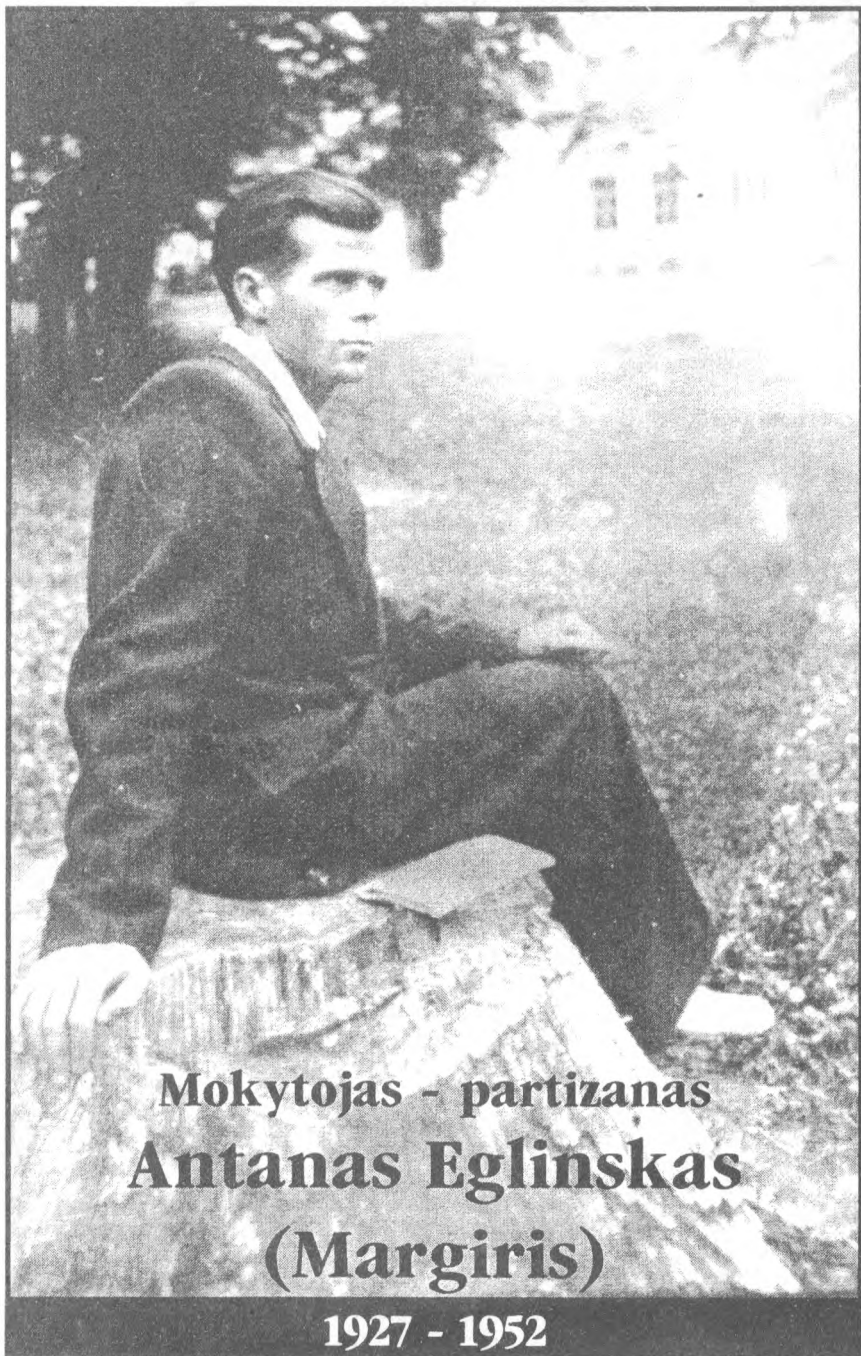

Danielius Balčiūnas

Mokytojas - partizanas
Antanas Eglinskas
(Margiris)

1927 - 1952

Danielius Balčiūnas

Mokytojas - partizanas
Antanas Eglinskas (Margiris)

1927 - 1952

Šiauliai
1997

Į Ž A N G A

Atrodo, tik vakar prie Parlamento liepsnojo laužai tarp barikadų, tik vakar, rodos, riaumojo ir ugnimi spjaudė tankai, tik vakar dvi sesės: - Viltis ir Mirtis, vaikštinėjo žmonių minioje. Prasidėjo žygis į LAISVĘ! Kada jis prasidėjo, kada jis pasibaigs? Mūsų tautai, turbūt, niekada...

1991 m. sausis - tai tik svaiginantis šuolis, tai tik šimtmečiais tramdytas šauksmas.

Eis metai, skris dienos, muš valandos, tiksės sekundės. Dėkosime Dievui, kad kasdienybės verpetai nepaskandino, dėkosime Dievui, kad tapome laisvi...

Ir kiekvieno žmogaus, padėjusio priartinti Laisvės valandą, vardas bus nepamirštas, taps istorija, bus minimas legendose, ateities kartos tuos vardus perskaitys ne tik knygoje, bet ir paminklų metale ar akmenyje. Bet daugumos liks nežinomi net jųjų kapai ir palaidojimo vietas.

Šis mažas ir kuklus leidinėlis apie vieną partizaną, kurio kapas nežinomas. Tik galima prielaida, kad jis buvo sušaudytas ir užkastas prie Lietuvos sostinės...

Jis buvo mūsų Lietuvos istorijos mokytojas, mūsų klasės auklėtojas, todėl Atgimimo metais, kai sužinojome jo trumpo gyvenimo tragišką lemtį, jo auklėtine Br.Sakalyte - Orloviene paskyrė tokį posmelį:

“O supratom mes tik dabar,
Kodėl auklėtojas į mišką išėjo.
Lietuvos istorija buvo ne ta,
Kokią skaitėm mes vadovėliuos.”

Visais amžiais lietuvis Tėvynei mirtino pavojaus akivaizdoje tampa didvyriu. Ir vienintelis gyvenimo tikslas - vertas žmogaus gyvybės, - LAISVĖ!

Lietuvių tautos šimtmečių gyvenimo kelią galima apibūdinti keliais žodžiais: kryžiuočių puolimai, baudžiava, svetimųjų jungas, išsivadavimas, vėl okupacijos, partizaninė kova, atgimimas ir išsvajotoji LAISVĖ...

Krauju ir ašaromis šlakstytas, mirtinų kovų lydėtas, dvasios ir kūno randais ženklintas tas kelias. Bet tikslas buvo vienas ir aiškus - išlikti, išsiveržti iš primestos sprespaudos, likti savimi, tęsti senolių išmintį, mylėti Tėvynę, išsaugoti kultūrą, kalbą, papročius.

Mūsų tautos dvasingumo aruodai visada buvo ramiame darbcijųų artojų kaime, kurio jaunimas visada kilo prieš žiaurų priešą ir ainių labai krito nelygioje kovoje.

Patriotinių poemų autorius lenkų poetas Adomas Mickevičius tvirtina: “ Kas pasišvenčia kitiems, tasai suranda išmintį, turta ir karūną žemėje, danguje ir kiekvienoje vietoje “.

... Ilgokai po Atgimimo Lietuvos vyriausybės nenorėjo pripažinti partizanines kovos svarbos, istorinės reikšmės ir kritusių kovotojų žygdarbio. Tik 1996 m. toks

sprendimas priimtas, kuriuo pokario partizanai vertinami kaip karo dalyviai su visomis teisinėmis lengvatomis.

Nors nežinomas tavo kapas, bet ir nežinoma žuvusio už laisvę kovotojo palaidojimo vieta subrandino laisvės sėklą, davusią gyvenimą naujam laisvės daigui - Atgimimui.

Tavo trumpas, bet kovingas gyvenimas įrodo, kad yra istorija ir ISTORIJA. Istorija, kuri buvo parašyta, bet kuri niekada nevyko, ir ISTORIJA, kuri vyko, bet kuri dėl vienokių ar kitokių priežasčių dar nėra parašyta!

Todėl mūsų leidinėlis - tai didžiulis troškimas, kad daugeliui gerai pažįstamo mokytojo - partizano Antano Eglinsko gyvenimo kelias, kova, išdavystės, Kančios nebūtų užneštos užmiršimo dulkėmis...

“Dabar išteisinamos knygos, portretai, laiškai, paminklai, kapai, tautos ženklai, iš archyvų sugrįžta daug mirusių, ir mūsų tauta vėl padidėjo, - juk ją sudaro tie, kurie gyveno, gyvena ir gyvens. Mes gyvename su visais mirusiais ir su visais, kurie dar ateis, ir jie visi sudaro tautą. Todėl ir mažos tautos yra didelės savo mirusiais ir ateinančiais...” M. Martinaitis.

Utenos senosios bažnyčios šventoriuje stovi kryžius su užrašu - dedikacija - : “Tėvynės laukuose žuvusiems, iš Sibiro tremties, lagerių ir kalėjimų negrįžusiems”.

Žiūrėdamas į už šventoriaus tvoros besitęsiančias kapines, kurios už senųjų medžių gaalo nematyti, pagalvojau, kad šiomis kapinėmis einant, ko gero, vien per pokario kapus nueičiau iki Vilniaus Lukiškių aikštės, kurios pakraštyje esančiame, melo ir pykčio imperiją saugojusiame pastate, nutrūko Tavo gyvybės siūlas - buvai sušaudytas. Nors apeičiau visas Vilniaus apylinkių ir krašto kapines, bet Tavo kapo vis tiek nerasciau, nes poetas Justinas Marcinkevičius paguodžia: “... kiek šioj žemėj kapų be kryžių, kiek kryžių be kapų!” Juk vien Utenos rajone, daugiau kaip dvidešimties mokytojų - partizanų kapai yra nežinomi...

Prisiminiau, kad Tavo - žemaičio, kilusio iš Kalnalio bažnytkaimio nuo Salantų, užaugusio Užluobės kaime / prie Skuodo /, Argentinoje, Klaipėdoje, bet pasukusio kovos prieš okupantus keliu, partizano vargo, žaizdų ir kančių keliai vinguriavo daugiausia šio - Utenos rajono kaimų naktiniais vieškeliais, sodybų keliukais, miško tankmių takais ir pelkių kemsynais. Buvai ir likai mūsų atmintyje geraširdis, jaunas, pilnas jėgų dirbti Tėvynės labui, mokąs bendrauti su jaunimu ir mylįs gyvenimą. Tavo jaunystės svajonė ir motinos troškimas, būti kunigu, neišsipildė...

Bet Tavo - istorijos mokytojo - partizano vardas išliks Lietuvos partizaninės kovos istorijoje.

Tavo pavardė spindi metalo plokštelėje gimtųjų apylinkių - Mosėdžio akmenų muziejuje, prie neramios Bartuvos žuvusių už laisvę paminkle.

PIRMOJI ŽINIA

"Antanas Eglinskas - "Margiris" mokėsi Telšių kunigų seminarijoje, o ją uždarius, baigė Klaipėdos Mokytojų Institutą. Aktyviai dirbo antikomunistiniame pagrindyje. Mokytojavo Utenos apskrityties Saldutiškio vidurinėje mokykloje. 1950 metų pavasarį įstojo į "Kekšto" partizanų būrį, buvo būrio vadas. Apsupus partizanus Linkmenų apylinkės sodyboje, vienintelis išliko gyvas. Tačiau rudenį areštuotas ir Vilniaus saugume sušaudytas."

Iš Antaninos Garmutės knygos "Motinėle, auginai", straipsnis "Užvenčio Monika", 243-244 psl. Kaunas, 1993 m. 258 psl.

Ištrauka iš tos pačios knygos 243 psl.:

"Trumpos Lietuvos partizanų biografijos. Gimė. Žuvo. Kaip du vandens lašai vienas į kitą panašūs likimai. Visų ta pati meilė tėvynei. Ir kiekvieno skirtingas, savitas vidinis pasaulis, charakterio savybės ar talento blyksniai. Visus juos motina pagimdė. Lietuva augino. Todėl mums turėtų būti brangūs visų jų vardai, tegul ir kuklios biografijos žinios".

Knyga dedikuota Jadvygai Petkevičienei - A. Eglinsko mokslo bičiulei su tokiomis autorės žodžiais: "Mumyse plaka gimtosios žemės širdis. Plaka ir už juos... Antanina Garmute".

"Šiuose rūmuose, pastatytuose 1890 metais apygardos teismui, per visas okupacijas veikė represinės įstaigos - teismas, pokuratūra, sistema KGB. Čia buvo planuojamas gyventojų genocidas, kalinama, tardoma, kankinama ir žudoma Lietuvos valstybės piliečiai".

Užrašas paminklinėje lentoje prie sienos KGB buv. rūmų Vilniuje, Gedimino prospekte.

BIOGRAFIJA

"Antaną Eglinską pažinau gerai, nes mokiausi kartu Skuodo gimnazijoje, tik viena klase žemiau. Mes buvome geri bičiuliai ir benros kovos draugai. Todėl, grįžusi iš tremties, jo ilgai ieškojau, kol sužinojau, kad jo jau seniai nėra gyvųjų tarpe..."

Antanas Eglinskas gimė 1927 m. gruodžio 27 d. Kalnalio bažnytkaimyje, Salantų parapijoje. Krikštytas Kalnalio bažnyčioje, kurioje 1801 m. krikštytas vyskupas M. Valančius, kurioje prie altoriaus ant medinio skersinio yra užrašai: Blaivios širdys - malonios Dievui". 1930 m. tėvai jį išsivežė į Ameriką pas dėdę. 1935 m. sugrįžę tėvai nusipirko ūkį Užluobės kaime, prie Skuodo. 1941 m. įstojo į Skuodo gimnaziją. Grįžus antrą kartą okupantams, įstojo į Telšių kunigų seminariją. Uždarius seminariją, vėl mokėsi Skuodo gimnazijoje, po karo įsikūrusioje Mosėdyje. Gimnaziją baigė 1947 m. Per abiturientų išleistuves atvažiavo į kaimą ir prašė mane, kad nuvesčiau pas partizanus. Rytmetį nuėjome pas partizanų ryšininką ir išdėstėme savo pageidavimą. Ryšininkas teigė, kad arti partizanų nesą ir liepė

ateiti po savaitės. Pasirodė, kad jau tada ryšininkas Gričius dirbo saugumui, ir jo išduotas būrys visą savaitę buvo apsuptas, nes čekistai laukė sugrįžtančių dar trijų partizanų.

Antanas 1947 m. rudenį įstojo į Klaipėdos mokytojų institutą. Besimokydamas priklausė slaptai " patriotinei organizacijai ". Iš tos " organizacijos " vadovo Pileckio Antanas gavo ginklą, kuriuo privalėjo sunaikinti instituto marksizmo dėstytoją Strichalovą. Antanas užduotį vykdė, bet ginklas nesuveikė, matyt, buvo specialiai sugadintas. 1949 m. Antanas, baigęs institutą, buvo paskirtas dirbti į Saldutiškį.

1950 m. birželio 30d. po kelių audringų metų sutikau Antaną Klaipėdoje. Nuėjome į jo namus, ir Antanas pareiškė, kad mes daugiau nebeapsimaty sim ir prisiminimui užrašė man nuotrauką, kurią ir dabar turiu.

Daugiau tėvai apie Antaną nieko nežinojo. 1952 m. motina jo ieškojo Vilniaus saugume, kur ir sužinojo, kad jis suimtas ir įvykdyta mirties bausmė . Po to tėvų šeimyną ištremė į Sibirą. Greitai mirė Stalinas, ir jie grįžo iš tremties.

1987 m. mirė Antano motina.

A.Eglinskas - Telšių kunigų seminarijoje. 1947 m.

Antano klasės abiturientų sąrašas:

1. Artūras Audaras ;
2. Antanas Eglinskas - partizanas ;
3. Jadvyga Eidejūtė - tremtinė ;
4. Stasys Bertašius - tremtinys ;
5. Jadvyga Černeckytė ;
6. Valis Gurauskas ;
7. Edvaras Kuprys ;
8. Lionė Lenkauskaitė;
9. Valis Vaitilavičius ;
10. Juozas Vaitkevičius ;
11. Evaldas Pakalniškis ;
12. Vladas Papreckis - tremtinys.

Iš klasės vėliau buvo vienas partizanas, tremtiniai - trys " .

Taip pasakoja A. Eglinsko mokslo dienų bičiulė Jadvyga Petkevičienė / Šiauliai/

" Iš motinos pasakojimo, - prisimena pusseserė Eugenija Janonienė,-Antanas, gyvendamas Argentinoje, bendravo su negrų vaikais. Geriausias draugas buvęs už jį vyresnis

ir žymiai aukštesnis negriukas, su kuriuo ištisas dienas žaidavo.

Grįžus tėvams į Lietuvą ir apsigyvenus kaime, Antaniukas neturėjo jokio supratimo apie naminius gyvulius ir paukščius, nes nebuvo jų matęs. Bėgiodamas po kiemą, jei pagaudavo mažus paukščiukus, nusukdavo jiems sprandą. Vėliau išaiškinus, kad taip negalima daryti, pasidarė nors ir labai judrus, bet geras vaikas.

Eglinskių šeima, gyvendama Klaipėdoje, pakeitė keletą butų. Tik nuvažiavus į

Klaipėdą, apsigyveno mokyklos pusrūsyje ir dirbo sargais. Vėliau gavo dviejų kambarių butą, nors ir sename name, iš kurio juos ir ištrėmė.

Grįžus iš tremties, jiems buvo paskirtas trijų ar keturių kambarių butas naujame name, kaip daugiavaikei šeimai. Netrukus šitą butą iškeitė, nes reikėjo pinigų pragyvenimui. Apsigyveno dviejų kambarių name netoli uosto. Greitai tas namas nugriautas, ir jiems paskyrė Baltijos prospekte naujame name dviejų kambarių butą, kuriame ir gyveno. Tėvas mirė 1977m. Dukrai ištekėjus, išsikeitė į trijų kambarių butą, kuriame 1987 m. mirė ir motina ".

VIENERI METAI SALDUTIŠKYJE

Mokytojas į Saldutiškio vidurinę mokyklą atvyko 1949 m. rudenį, baigęs Klaipėdos Mokytojų instituto istorijos ir fizinio lavinimo specialybę. Visoms klasėms dėstė istoriją ir kai kurioms / pagal programą / ir konstituciją. Pirmoji Saldutiškio laida baigė 1951 m.

Mokytojų kolektyvas buvo jaunas - dauguma ką tik baigė aukštąsias mokyklas. Direktorius buvo Petras Šepetyš.

Mokytojas Antanas Eglinskas 1949/1950 m. buvo VII klasės auklėtojas. Mokytojas buvo labai aktyvus sportiniuose žaidimuose: krepšinio ir tinklinio. Vienas žaisdavo prieš savo auklėjamos klasės berniukų komandą ir laimėdavo. Dažnai po pamokų vykdavo draugiškos krepšinio rungtynės tarp mokytojų ir vyriausios

klasės rinkinių. Vyriausios klasės komandoje dažniausiai žaisdavo A. Garliauskas, M. Daunys, V. Jatautis, V. Rakauskas, A. Lašinskas.

Mokytojas organizavo savo auklėjamos klasės mokinius spektaklio " Pelenė " repetavimui. Spektaklį režisavo gamtos ir chemijos mokytoja C. Petriš-iūnaitė, kuri buvo lankiusi Šiaulių teatre dramos studiją. Spektaklis

miestelio kultūros namuose buvo suvaidintas du kartus. Spektaklyje vaidino: karalius- I. Gimžauskas, karalienė - V. Kaušlaitė, pelenė- Br. Sakalytė, princas - V. Bulika, princesės - Ald. Paukštytė ir M. Peslytė, kvieslys - M. Gimžauskas, juokdarys - A. Žuromskas, burtininkė - Ang. Ryliškytė.

Mokytojas kambarį nuomodavo Jataučių name kartu su fizinio lavinimo mokytoju J. Miknevičiumi, kuris prisimena: "Jis atvažiavo iš Klaipėdos tik su vienu čemodanu. Gyvenom pas Giedraitienę Jataučių name: Pusę metų gulėjom vienoj lovoj.

Dirbome, sportavome. Leisdavome laiką kaip jauni kavalieriai " ...

Už sienos, kitame kambaryje gyveno NKVD karininkas. A. Eglinskas išgirdęs iš karininko pokalbio, kad rytojaus dieną ruošiamasi išstremti Trinkūnų šeimą iš Seliškio kaimo, pranešė savo auklėtinėi O. Guobytei, kuri spėjo pranešti Trinkūnams apie pavojų. Trinkūnų šeima tuo kart spėjo pasislėpti.

Nuotraukose:

* Saldutiškio vidurinė mokykla. 1950 m.

* Grupė Saldutiškio vidurinės mokyklos mokytojų. 1950 m.

* Mokytojai A. Eglinskas ir B. Mačėnaite

* Mokytojas su savo auklėtinėm.

* Auklėjamoji klasė. Paskutinėje eilėje stovi mokytojas A. Eglinskas ir direktorius P. Šepetyš.

P A S P A R T I Z A N U S

Dar baudžiavineį santvarkoj, mūsų nacionalinio sąjūdžio pradžioje S. Daukantas ėmė ieškoti Lietuvos praeityje šviesių laisvės pragiedrulių ir užrašė:

"... reta giminė su tokia kantrybe ir narsybe gynė savo liuosybę, su kokia senų dienų lietuviai ir žemaičiai, kurie rūpesnyje niekuomet nenusiminė, kartais rūšči-ose dienose braidydami kraujuose savo brolių, dar ant jų kūnų liuosybę gynė ir ne kartą savo namų pelenuose pačius neprietelius laidojo".

1950 m. rudenį mokykla, miestelis, plati apylinkė ir beveik visas rajonas sužinojo, kad rugpjūčio mėnesio pradžioje istorijos mokytojas A. Eglinskas išėjo pas partizanų kartu su kitu klaipėdiečiu Martynu Krukiu. Mokytojo pasitraukimas į mišką buvo skandalingas įvykis visame Švenčionėlių rajone. Mokyklos vadovybė turėjo daug ir didelių nemalonumų. Kodėl mokykloje nedaug komjaunuolių? Mokyklos direktorius P. Šepetytis ir daugelis mokytojų buvo iškelti į kitas vietas arba patys pabėgo.

Tų metų partizaninės kovos padėtį apytikriai apibūdina KGB generolas majoras G.K. Vaigauskas 1986 m. Maskvoje išleistoje knygoje: "Baigiantis 1951 metams, organizuotas buržuaziniu nacionalistų pasipriešinimas buvo nuslopintas jėga. Stambios gaujos ir pagrindinės grupuotės nustojo egzistavę /nedideles grupes ir pavieniai banditai kai kuriuose respublikos rajonuose veikė iki 1954 m."/.

[Saldutiškio vidurinę mokyklą buvo atkeltas saugumo agentas komsorgas Vytautas Smelstoričius, kuris galvojo greitai laiku kelis kartus pagausinti mokyklos komjaunimo organizaciją, o per mokyklos susirinkimus fantazavo, kad greitai bus pasiektas toks technikos progresas, kad kiekvienas norintis galės nusipirkti bilietą tarpplanetinei kelionei "Žemė-Mėnulis-Žemė" / ten ir atgal /.

Apie mokytojo partizaninę veiklą man nieko beveik nežinoma. Sprendžiant iš paskutiniojo teismui pateiktos saugumo agentų ir liudytojų medžiagos, galima suprasti, kad partizanai (teismo byloje vadinami banditais) tik žudė ir vogė karves...

Jų tikslas buvo daug kuklesnis - kuo ilgiau nepatekti į stalininio teroro mėsmales...

Nuo pagonybės laikų iki mūsų dienų, iki tų dienų, kai Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos organizatorių ir leidėjų veikla sėkmingai

Эглинскас А.А.

Личная подпись

(арестованно)

Nuotrauka iš teismo bylos.

Aukštaitijos partizanai 1950 m. A. Eglinskas - I eilėje, pirmasis iš dešinės

apjungė gyvus likusius Lietuvos kovotojus kilniadvasiniam tikslui - prikelti abejinguosius, suteikti jiems vilties ir tikėjimo šviesesne Tėvynės ateitimi.

M ū s ū
leidinėlį pa-
sirodymas gal
s u ž a d i n s

tikresnę tiesą žinančiuosius pateikti konkretesnius faktus ir dokumentus apie mokytojo apsisprendimą ir jo partizaninę veiklą.

Žinoma, kad vieną slėptuvę turėjo Rypaičių kaimo gyventojas Kazio Roikos klojime.

P A S K U T I N I S M Ū Š I S

Partizanų būrys, kuriam priklausė A. Eglinskas ir M. Krukis, bazavosi Saldutiškio - Tauragnų - Kirdeikių apylinkių teritorijoje. Apie vienintelį mūšį su NKVD daliniu, apsupusiu Utenos rajono, Indubakių kaimo Onos Klimavičienės - Livarauskienu sodybą, kurioje 1951 m. kovo 1-2 d. nakvynei buvo apsistoję Bonifacio Ryliškio - "Kekšto" partizanų būrys, pasakoja Elena Klimavičiūtė, tragiškos nakties liudininke:

"1951 m. kovo 1 d. vakare partizanai dviem padvodom atvažiavo ir apsistojo pas mus. Vyrai buvo šeši. Kai Juozas Bulika išėjo - liko penkiese. Apie 3 val. nakties mūsų namus apsupo garnizovo kareiviai, kuriuos atvedė J. Bulika. Apie tai ir teisme galiu paliudyti. Kai rusų kareivis pasibeldė į mūsų namelio duris ir jas atidarė, partizanai nušovė kareivį ir šunį. Prasidėjo baisus susišaudymas. Partizanai atsišaudė. Duryse pasirodžiusi mūsų motina buvo nušauta. Ant grindų peršauti nukrito du partizanai. Vienas iš jų prašė vandens, kitas - atsiveikino su draugais. Greitai mirė partizanų būrio vadas B. Ryliškis ir partizanas M. Krukis. Tas pavardes mes vėliau tik sužinojom. A. Eglinskas ir partizanas "Lizdeika" pabėgo per atsargines namo dureles, esančias šiaurinėje namelio pusėje. Penktas partizanas A. Mačiulis pasislėpė ant aukšto ir ten prabuvo.

Kai baigėsi susišaudymas, garnizovo kareiviai pareikalavo, kad visi namo gyventojai išeitų į lauką. Mes, trys seserys, išėjome su dviem savo vaikais. Tada įsakė mums išnešti partizanų ginklus ant ištiestų rankų, kaip malkų pagalius. Mes taip ir

išnešėm ginklus. Tada įsakė išnešti partizanų lavonus. Du išnešėm. Tada mus visus basus laikė ant sniego. Vienas kareivis norėjo padegti namą, bet vyresnysis, neleido, o įsakė įmesti granatą. Granata buvi įmesta. Prieš granatos įmetimą mums liepė užlipti ant aukšto ir patikrinti ar ten nieko nėra. Mes užlipom ant aukšto ir ten buvusį partizaną apmetėm žirnių virkščiais ir nulipę pasakėm, kad ten nieko nėra. Tik tada metė granatą. Ir dabar sienose ir lubose yra granatos skeveldrų žymės. mes visos prašėm vyresnyjį, kad neišvežtų motinos lavono. Paliko. Kaip jie išsivežė lavonus, neprisimenu. Bet ne partizanų arkliais, kurie taip ir liko klojime.

Rytui praušus, nuo namo aukšto nulipo likęs gyvas partizanas ir išėjo.

Palaidojom mamą Saldutiškio kapinėse. Prasidėjo ir ilgai tęsėsi tardymai Saldutiškyje. Tardydami musė ir kankino, kad išduotume partizanus, kurių mes nežinojome. Dieve, Dieve, už ką mums tokia nelaimė: patėvis per susišaudymą pateko ir buvo mirtinai nukankintas, ir išvežtas ar ne į Uteną, o dabar mamą nušovė. Abu tėvai žuvo", - verkdama pasakojė Elena!

Tos tragiškos nakties išvakarėse Katiniškio kaimo gyventojas Albertas Grauzinisėjo iš Kemečio kaimo į savo namus. Jį prie Indubakių kaimo gyventojų Antano Klimavičiaus, gyvenančio prie Kemečio ežero, sulaukė garnizovo kareivių sargybinis, įvedė į trobos vidų, patikrino dokumentus, ištardė: kur eini, ko buvai, iš kur eini? Kurį laiką neišleido iš A. Klimavičiaus trobos. Vėliau paleido, liepdami eiti tik į savo namus. Ir dar stebėjo, kur eina.

A. Grauziniui pasirodė, kad garnizovo kareiviai kažko laukia. Gal vidurnakčio? Kaip vėliau ir paaiškėjo, kad kareiviai laukė vėlyvos nakties, kad slapta- netikėtai galėtų apsupti už poros kilometrų esančią Livarauskienės sodybą, kur buvo apsisoję partizanai. Kareiviai buvo su slidėmis ir šuniu. Kaimo žmonės ryte pastebėjo, kad kareivių slidžių vėžės nuo A. Klimavičiaus sodybos vedė tiesiai prie Livarauskienės namelio. Kareivių, matyt, gerai žinota, kur eiti, arba juos vedė, kas gerai žinojo partizanų nakvynės vietą. Kaime žmonės atvirai kalbėjo, kad apie partizanų nakvynės vietą pranešė Saldutiškio NKVD dalinio kareiviams saugumui dirbęs partizanų ryšininkas Juozas Bulika - "Skrajūnas".

P A B Ė G I M A S

A. Eglinskas, pabėgęs iš pragaro, klaidžiojo nakties tamsoje ir su savo kruvinom žaizdom išėjo į savo Likimo Nežinią!

Sakoma, kad nelaimėje likimas visada palieka dureles išeiti. Aptekęs kraujais, kliudytas net septynių kulku, nebeuolaikydamas rankose ginklo, pasiklojęs Dievo Apvaizda, tikėjosi ir nakties tamsoje sulaukti nepažįstamų žmonių pagalbos tragiškiausiu savo gyvenimo momentu. Apsukęs nemažą ratą per Kemečio kaimo laukus, tikriausiai, pro Br. Maknio sodybą, pro Indubakių kaimo kapelius sunkiai pasiekė Juozo Balčiūno sodybą. Pasibeldė į virtuvės langelį. Kol šeimininkas,

vidurnaktį pažadintas, apsirengė, jis vis beldė į langą skubėdamas ir kartojo " atidarykit - Saldutiškio mokytojas "...

Tada pasigirdo lango stiklo šukių bildesys - spėjama, kad, mokytojui bebeldžiant, jis buvo apalpęs... Šeimininkui atidarius duris, jis įėjo į trobos vidų. Pro švarką, kuriuo tik buvo apsirengęs, varvėjo kraujas iš dešinės rankos. Paprašė, kad padėtų nusivilkti jo kraujais apšalusį švarką, perrištą dešinę ranką, pribintuotu sužeistą ranką prie krūtinės. Paprašė, kad pakinkytų arklį. Nuvilkus švarką, šeimininkas su sūnum Kaziu išėjo kinkyti arklio, o Emilija Balčiūnienė aptvarstė dešinę ranką sūnaus vystyklais. Kitu vystyklų pribintavo ranką prie krūtinės. Apvilktas kailiniais, šeimininkui pasiūlius, kad "pavežės vaikas ", mokytojas pasakė: " Tu, vaikeli, pasilik ". Vadžios jam buvo paduotos į kairę ranką, į roges įmestas kruvinas švarkas ir paragintas arklys. Šeimininko arklys beveik kas rytą vežė dvi dukras į Plauciškių pradinę mokyklą. Arklys tuo pačiu keliu ir vežė sužeistąjį. Vėliau mokytojas pasakojo, kad jis nesorientavo, kur arklys jį veža. O gal į Saldutiškį? Kieme pasiliko partizano karinės aprangos diržas, kurį sumaniai paslėpė sniege dvylikametis sūnus Kazys ir išlaikė iki šių dienų. Greitai arklys sugrįžo su kruvinu švarku rogėse, bet Balčiūno sodyba jau buvo apsupta garnizovo kareivių. Radę švarką, darė kratą tvarte... Privažiavus už pusantro kilometro esantį Lašinskienės (Justokiene pravardžiuojamos) tvartelį, arklio apsuhta apie tvartelį, ir besisukant rogių apviršta. Mokytojui iškritus iš rogių, arklys, pajutęs nesant ragintojo, grįžo tuo pačiu keliu namo. Sužeistasis įėjo į tvartelį ir atsigulė šiene. Rytui auštant, į tvartelį pas gyvulius atėjo Lašinskienė ir rado sužeistą žmogų. Jį prižadino. Atėjo pas Jaronimą Lašinską, gimusį kaip ir A. Eglinskas 1927 m., Mokytojas prašė J. Lašinską pjauti sužeistos kojos aulą, nes pilnas batas kraujo. Apsidairęs J. Lašinskas, pastebėjo, kad netolimų jo kaimynų Šalčiūnų trobesiai (iš ten ir atvažiavo sužeistasis) jau supami baltais chalatais ir su slidėmis garnizono kareivių. Laiko perrišti sužeistą koją jau nebuvo. Tada buvo pakinkytas į roges arklys. Išvažiavus iš sodybos, tolyn nuo matytų kareivių - link Plauciškių vieškelio, J. Lašinskas paklausė, kur reikia važiuoti. Sužeistasis pasakė: "Vežk pas Kraujalius "... Nuvežus pas Pušaloto Kraujalius, sužeistąjį į trobą J. Lašinskui padėjo įnešti šeimininkas. Užkėlė ant šildomo pečiaus. Kraujalių sodyba yra apie 1.5 km. nuo J. Lašinsko sodybos.

Sugrįžus į savo namus J. Lašinsko jau laukė garnizono kareiviai. J. Lašinskas vežėčiose kruvinus šiaudus spėjo pakeisti, užsukęs į Drobiškio kaimą pas Gurkšnij. Pakeitė šiaudus, apvertė rogių lentas ir lentas perpylė žibalu. Į grįžusiojo roges kareiviai įkėlė šunį, bet stiprus žibalo kvapas trukdė šuniui suuosti kraujo kvapą. Šuo iš rogių greitai iššoko...O važiuotojas, kareivių klausinėjamas, kur buvęs, sakėsi vežęs vaikus į mokyklą... Patikėjo...

Ant šildomo pečiaus paguldytam žaizdas perrišinėjo ir vaistais gydė Kraujalienė. Reikalingus gydymui vaistus parnešdavo iš Saldutiškio vaistinės dukra Apolonija, kuri lankė dešimtą klasę, o devintoje klasėje jai mokytojas dėstė istoriją. Kraujalių šeima buvo gausi: du tėvai, penki vaikai ir senelis. Tuo metu tėvas ir senelis sirgo.

Tik keletą dienų pas Kraujalius buvo gydomas mokytojas, nes atsitiko nenumatytas, bet laimingas įvykis.

Pas Kraujalių artimus kaimynus - Plauciškių Leleivas buvo kolūkiečiams už darbadienius išduodami grūdai, todėl toliau gyvenantieji į Leleivių sodybą atvažiavo su rogėmis. O nuo Katiniškio kaimo kalno garnizovo kareiviai, važiavę su slidėmis, pastebėjo prie sodybos daug arklių, apsupo sodybą, manydami, kad čia sustojo partizanai. Tikrino vyrų dokumentus. Pas Leleivas buvęs Plauciškių kaimo aštuoniolikametis jaunuolis Antanas Vedrickas nepastebimai pasišalino ir atskubėjo pas Kraujalius, žinodamas, kad mokytojui grėsia didelis pavojus. Buvo pakinkytas Kraujalių arklys, į roges pridėta daug šiaudų, tarp kaldrų paslėptas partizanas, ir iš Kraujalių sodybos A. Vedricko išvežtas link Mineiškiemio kaimo. Atvežtas į brolių Jono ir Juozo Blažių trobą. Blažių veltiniais perautas, Blažienės suknelės medžiaga perrištas, mokytojas buvo atsargiai /vienam broliui einant priekyje/ pervežtas toliau, nes Blažių sodyboje skrebai dažnai darydavo kratas. Mokytoją atpažino jo buvęs mokinys J. Jackevičius ir toliau juo rūpinosi. Jonas Lunius per naktį kaimynų Kliukų apleistoje pirtelėje padarė papildomą pertvarą ir už lentinės pertvaros paslėptą guolį. Lentos buvo apteptos suodžiais ir maskuojamos kanapių stiebais. Pirtis buvo kurenama. Kasdien sužeistąjį lankydamo Jackevičiūtė Onutė ir Julė Luniūtė. Jos atnešdavo maisto ir vaistų, kurie buvo gaunami iš Linkmenų. Ant pirtelės durų kabėjo spyra, o į vidų buvo patenkama praskleidus priepirčio vertikaliai prikaltą lentą.

Apgijus žaizdoms, balandžio mėnesio 17 d. mokytojas buvo nuvežtas į Labanoro girią ir perduotas kovos draugams, iš kurių partizanas Sideravičius - " Sakalas " visą laiką globojo ir rūpinosi. Atrodo, kad į Labanoro girią mokytoją nuvežė Lunių vyrai...

Kaitrioje vasaros saulėje gerai gyjančias žaizdas mokytojas gydėsi Katiniškio Graužinių avietyne, Gaivenių Kraujalių balančiuose rugiuose ir kitose vietose. Šių ir kitų sodybų vaikai prieš metus laiko mokytojo buvo mokomi Lietuvos istorijos...

Ir taip gerai žmonių maitinamas ir slaugomas, mokytojas apsigydė savo žaizdas ir liko gyvas, nors nevaldė dešinės rankos plaštakos, nes buvo nukirstos sausgyslės. Mokėsi rašyti ir šaudyti iš kairės rankos. Nors buvo nutaręs ir daugeliui sakęs, kad " gyvas ruskiam nepasiduosiu...", bet atsitiko kitaip.

Apsigydęs žaizdas, mokytojas ieškojo ryšio su buvusiu partizanų būrių ryšininku J. Bulika. Ir rugiams jau baigiant ant laukų balti, kai mokytojas sužinojo, kad pas Apvinijos Joną Šinkūną yra partizanai ir J. Bulika, išėjo į susitikimą su Bulika. " A. Eglinskas dingo, kaip į vandenį ...", - prisimena Kazys Kraujalis.

S U Ė M I M A S

Buvo paleisti gandai, kad mokytojas nutarė legalizuotis ir, gaunant pasą,, jam pase pasirašant kaire ranka, buvo sulaikytas ir suimtas...

Kitas gandas - pervežant suimtus partizanus iš Švenčionėlių į Ignaliną, einant traukiniui, partizanai, praardę vagono grindų lentas, ir nusileido ant bėgių. Buvo net stebimasi, kaip tai galėjo padaryti viena sveika ranka A. Eglinskas?

O pagal teismo medžiagą: A. Eglinskas 1951 m. rugsėjo 5 d. Ripaičių kaime J. Bulikos - " Skrajūno " buvo pavaišintas vynu ir... atsidubo saugume. Kienu, arkliau jis buvo nuvežtas į Saldutiškį ar kitur, niekas nežino, ir jokių prisiminimų neteko išgirsti...

Gal, perskaite šią knygutę, kas nors pasakys visą nežinomą tiesą?

Vilniaus KGB rūmų rūsiuose buvo tardomas, statomas į akistatas su K. Rolka, J. Gimžausku, V. Limanausku, V. Smelstoriumi, J. Balčiūnu ir daugeliu kitų partizanų remėjų, ryšininkų. Apie pusę metų / nuo 1951.09.05 iki 1952 kovo 1d. teismo / buvo tardomas. Matyt, parodymai išgaunami fiziškai kankinant arba įrašomi į tardymo protokolus pagal agentų informaciją, todėl parengtinio tardymo ir apklausų protokolai nuo paskutiniojo teismo parodymų skiriasi.

Po teismo, tikriausiai, dar buvo tardomas ir bandomas " palaužti " - tapti išdaviku ir dirbti saugumui. Apie tai tik vienas Dievas žino, ką teko iškęsti 25 metų jaunam vyrui, o galim tik spėlioti.

Okupantams ir tokioms nežmoniškai sunkiomis sąlygomis nuteisto mirti kalinio nepavyko užverbuoti. Neteko girdėti žmonių nusiskundimų, kad A. Eglinskas ką nors būtų išdavęs. Praėjus 4 mėnesiams po teismo, 1952 m. liepos 11 d. buvo įvykdyta mirties bausmė / žiūr. G. Ilgūno laišką /. Nežinoma net palaidojimo vieta. Gal tik XXI amžiaus kasinėjimai ką nors išaiškins?

Bet Laikas broliams ir giminėms sielos žaizdų neužglosto ir nenumaldo. Rodos, seniai išlydėta, atsisveikinta, o širdis ir šiandien tebekrūpčioja...

Jo trumpas gyvenimas - pragyventas tik 25 metai! - ir kova prieš tautos pavergėjus, išdavystes, kruvini mūšiai, tik natūraliai gyjančių kūno žaizdų skausmas, bemiegės naktys tardant ir kankinant...

Negailėstingas laikas mokytojo - partizano Antano Eglinsko gyvenimą jau pavertė LEGENDA, kur žmonių prisiminimuose ir spaudos rašiniuose susipynė tikrovės faktai ir žmonių išmonė, istoriniai įvykiai ir gandai...

Kaip būtų kilnu, pasitarnaujant Lietuvos istorijai, tuos mokytoją pažinojusių žmonių atsiminimų kruopelytės, kaip raisto spanguoles, surinkti į vieną krepšį - nors ir vidutinio dydžio knygelę apie jo būrio partizanų kovą ir žmonių likimus!

Apmąstant virš 30.000 kritusių už Laisvę kovotojų auką, norisi kartu su poetu - tremtiniu Ant. Miškiniu paklausti:

O Viešpatie, ar jau tikrai reikėjo

Mus šitaipos paniekint ir nubaust? .

P A S K U T I N I S T E I S M A S

Utenis 1996.01.13 " LAISVĖS KAINA "

1952 metų kovo 10 dieną 10 valandą 30 minučių prasidėjo uždaras Pabaltijo karinės apygardos tribunolo teismo posėdis, kuriame buvo nagrinėjama Saldutiškio vidurinės mokyklos mokytojo Antano Eglinsko byla. Nors teismo posėdžio sekretorius jaunesnysis leitenantas Vlasovas rašė tik vieną protokolo egzemplio-

riu su užrašu " Visiškai slaptai ", bet dokumentai išliko ir dabar primena tragiškus tų dienų įvykius.

Atvyko Antanas Eglinskas į Saldutiškio vidurinę 1949-ųjų metų rudenį, baigęs Klaipėdos mokytojų institutą. Jaunas energingas mokytojas traukė ne tik berniukus, bet ir mergaites, tačiau kitą rudenį mokykloje jau nebesasirodė. Kalbėjo, kad su mokytoju Vytautu Limanasku išėjo į mišką.

Teisme A. Eglinskas kalbėjo, kad, mokydamasis Skuodo gimnazijoje, svajojo stoti į Telšių kunigų seminariją, bet sovietų valdžia ją uždarė. Tada A. Eglinskas pasirinko mokytojų institutą. Dar mokykloje iš pažįstamo Kazio Pociaus buvo nusirašęs antisovietinių eilėraščių ir juos paskaitydavo mokslo draugams. Susirado keletą bendraminčių ir institute. Bijodamas antisovietinius eilėraščius ir trispalvę vėliavėlę laikyti namie, A. Eglinskas juos paslėpė instituto sporto salėje. Kažkas slėpinį užtikio ir perdavė Klaipėdos miesto finansų skyriaus sekretoriui Pileckiiui. Pranešęs A. Eglinskui apie radinį, sekretorius nuramino: ir jis esąs tokių pačių pažiūrų. Vaikinas patikėjo daugiau patyrusiu žmogumi ir pats paminėjo, kad turi keletą bendraminčių.

Pileckis ragino institute verbuoti studentus žvalgybos darbui, užmegzti ryšius su partizanų būriais.

A. Eglinskas pažadėjo padėti. Nesulaukdamas pranešimų, Pileckis pradėjo vaikinuką spausti, kad vykdytų duotus pažadus, antraip - laikysiąs jį išdaviku. O tada bus kita kalba ..

1949 metų rudenį atvykęs į Saldutiškį, A. Eglinskas manė, kad ta žvalgyba atsikratė, bet "globėjas" nepamiršo: " 1950 metų pradžioje pas mane į Saldutiško miestelį atvažiavo mano pažįstamas Martynas Krukis, dirbęs Klaipėdos miesto bibliotekoje. Jis perdavė man Pileckio laišką, kuriame jis reikalavo vykdyti užduotį ir kuo greičiau užmegzti ryšius su partizanų būriais. Šiuo tikslu 1950 metų gegužės mėnesį per savo mokyklos mokytoją Vytautą Limanaską, kurį buvau įtraukęs į savo organizaciją, susirišau su Vilniaus srities Švenčionėlių rajono Kemešio kaimo Gimžausku ir, pasivadinęs antisovietinės organizacijos, dirbančios, užsienio žvalgybai, atstovu, Vyriausybės vardu paprašiau padėti susisiekti su nacionalinio būrio dalyviais, kad galėtume kartu kovoti prieš sovietų valdžią. Aiškaus atsakymo iš Gimžausko nesulaukiau, bet mano prašymą įvykdė ". Mokytojui Eglinskui laišką per ryšininkus atsiuntė partizanų Kiaunės rajono vadas - Juozas - Bulka - " Skrajūnas ". Laiške jis rašė, kad sutinka bendradarbiauti ir dirbti užsienio žvalgybai ir prašė padėti būriui pinigais ir ginklais ". Eglinskas nusiuntė J. Bulkai 200 rublių, o šis netrukus pranešė, kad jį ir Limanaską įtraukė į antisovietinės organizacijos rezervo organizacinį sektorių. Mokytojas Eglinskas per bibliotekininką M. Krukį 1950 m. gegužės 20d. apie tai pranešė ir " žvalgybininkui " Pileckiiui.

Kai birželio mėnesį A. Eglinskas parvažiavo pas tėvus į Klaipėdą atostogų, iš M. Krukio sužinojo, kad Pileckis dirba ne užsienio žvalgybai, o sovietų saugumui. Vyrukai pajuto kvailai įkliuvę, tad arešto nebelaukė. Sėdo į traukinį ir išbėdėjo į Utenos apylinkes. Vėl reikėjo ieškoti ryšių su partizanais.

Būrio vadas " Vėžys " buvo atsargus. Klaipėdos lietuvaininkai jam pasirodė įtartinai. Niekas jų gerai nepažįsta, nežino jų praeities. O gal juos nori saugumas įki-

šti? Tokių atsitikimų jau buvo. Priėmė į būrį Bonifacas Ryliškis - "Kėkštas", ir jau antrą partizanavimo dieną "Margis" (A. Eglinskas) ir "Banga" (M. Krukis) buvo paimti į užduotį.

Kolchozų nustekenti žmonės nebeturėjo kuo partizanus maitinti. Be to, pamiškėse ir partizanų rėmėjų sodybose naktimis nuolat rengė pasalas: išstatys sargybas, suguls su šunimis ant grindų ir laukia. O tu eini ir nežinai, kas tavęs laukia... Kad nereikėtų skriausti žmonių, partizanai pradėjo reikalauti duoklių iš kolchozų: paims keletą avių, vieną kitą kiaulę, karvę... Nebereikia žmonių prašyti. Panašiai gaudavo ir grūdų, pinigų. Reikėjo gi ir apsilvilt, ir apsiaut, ir ginklų įsigyti.

1950 metų rugpjūčio 3 d. partizanai iš Meldutiškio fermos išsivarė 7 karves. Porą jų papjovė maistui, o kitas išdalino žmonėms...

1950 metų spalio 18 dieną žuvo du šio būrio kovotojai - "Meška" (Kazys Mačiulis) ir "Vilkas" (Petras Gimžauskas). Partizanų ausis pasiekė kalbos, kad tai apylinkės sekretorės Garbauskaitės "nuopelnas". Kas dabar pasakys, tiesa tai buvo ar melas? Ir saugumas mokėjo svetimomis rankomis sudoroti jiems nepatikusį asmenį.

Vėlų 1950 metų lapkričio 15 d. vakarą partizanų grupė, vedama "Lizdeikos", už dukters išdavystę sušaudė Kirdeikių bažnytkaimio gyventojus Justiną Garbaską (59 m.) ir jo žmoną Anastaziją (48 m.). Dukters (Marijonos) namie nebuvo.

Tą pačią naktį Kirdeikiuose buvo sušaudyta Ona Paukštienė. Partizanai turėjo milicijai adresuotą laišką, kuriame ji nurodė apylinkės žmones, pas kuriuos lankosi partizanai ir kurie juos remia.

Jeigu iš tikrųjų tai buvo O. Paukštienės pranešimas, tai bausmė buvo žiauri, bet teisinga. O jeigu tai buvo ne jos raštelis?

Net ir dėl "Meškos" ir "Vilko" išdavimo saugumui archyvuose (F,16, ap. 39/23t.1.1.157) yra kitoks pranešimas: kur tie vyrai slapstosi (informatorei) Vairiai pasitariusi Jadvyga M. iš Ripaičių. Gal tada nors paaiškės, ir kas buvo ta Varia.

1951 metų sausio 15-osios naktį "Margis" su "Banga" pasikėsino į Saldutiškio vidurinės mokyklos komjaunimo sektoriaus Vytauto Smelsoriaus gyvybę. Pasinaudoję tamsa, komsorgas iššoko pro langą ir paspruko. Čia pat buvo skrebų būstinė, tad sąmokslininkai patys turėjo bėgti. Į šią užduotį vyrus siuntė Juozas Bulka, jau seniai užrašęs "dūšią" velniui.

1951 metų pavasarį, kai buvę partizanų vadai Juozas Bulka - "Skrajūnas", Bronius Kalytis - "Siaubas", Alfredas Radzevičius - "Tarzanas" virto saugumo agentais smogikais (Bimba, Ramojumi, Alfa), kai buvo sunaikinti partizanų būriai Labanoro girioje, Nepriūnuose, Tautiškyje, Strazduose, Eglinskas nebetuėjo prie ko glaustis. 1951 m. rugpjūčio viduryje, nors ir nevaldydamas dešinės rankos, "Margis" mėgina susisiekti su Jono Dūdėno - "Vyno" būriu. Koks iš jo kovotojas su viena ranka? Ir staiga "Margis" dinga - lyg į vandenį prapuolė. Pasklido gandas (matyt, jį paleido J. Bulka, kad A. Eglinskas mėgino legalizuotis. Išduodant pasą, reikėję pasirašyti. Tada ir atkreipęs į save dėmesį: pasirašęs kairiaja ranka. Taip ir buvo suimtas. Dar kažkas paleido kalbas, kad pats "Margis" buvęs sau-

gumo infiltruotas vidinis agentas partizanų judėjimu palaužti...

A. Eglinsko teismo byla (Nr.18978) aiškiai rodo, kad jį į saugumo rankas 1951 metų rugsėjo 5 dieną užmigdęs perdavė pats Juozas Bulka, vis dar vaidinęs partizaną, nors jau nuo 1948 m. spalio 15 dienos dirbęs saugumo organams kaip vidinis agentas. Kad nukreiptų žmonių akis nuo savo judošiško darbo, ir sukūrė pasakas apie Eglinsko mėginimą legalizuotis. Net ir per tardymą, po baisios išdavystės, LSSR MGB tardymo skyriaus vyr. tardytojas Pyrikovas, lyg nieko nežinodamas, " Margi" užklauso:

- O kas tasai Juozas Bulka?

A. Eglinskas taip paaiškino:

" Bulka Juozas, tėvo vardo nežinau, yra 28 metų, gimęs Lietuvos SSR Vilniaus srities Švenčionėlių rajono Ripaičių kaime, kilęs iš vidutinių valstiečių, nepartinis, baigęs 4 pradžios mokyklos skyrius. Bulka į būrį įstojo 1948 metais, turėjo " Skrajūno " slapyvardį. Pastaruoju laiku jis buvo su manimi tame pačiame " Vytenio " būryje. Turėjo pistoletą parabelį. Suėmimo dieną su partizanų Bulka krūmuose, 200-300 metrų nuo Ripaičių (Švenčionėlių raj), gėrėme vyno, tada aš užmigau ir, kaip buvau suimtas, neatsimenu. Kur dingo partizanas Bulka, aš nežinau ".

1952 metų kovo 10 d. 14 val. 40 minučių Antano Eglinsko ir liudininkų - Vytauto Limanausko, Jono Gimžausko, Kazio Rolkos ir Vytauto Smelsoriaus - apklausa buvo baigta. 17 val. 30 minučių teismo pirmininkas justicijos papulkininkis G. Zaicevas paskelbė nuosprendį: pagal RSSFR BK 58 - tą straipsnį - aukščiausioji bausmė - sušaudymas ; Nuosprendis įvykdytas 1952 metų liepos 11 dieną.

Du jauni idealistai - lietuvininkai nuo Baltijos jūros - paguldė galvas už Lietuvą, o Kalnų srities partizanų vadas, MGB smogikas " Ramojus " dabar vaikšto po Vilnių, galbūt naudojasi karo dalyvio pensija (ir vertas: saugumui dirbo iki pat nepriklausomybės paskelbimo). " Lokio " rinktinės įgaliotinis ryšių reikalams " Kiaunės" rajono viršininkas, buvęs MGB smogikas " Bimba " tapo kunigu ir darbuojasi Baltarusijoje, Mosaro bažnytkaimyje ".

Saldutiškyje 1997 m. pastatytas paminklas Laisvės kovotojams.

P A B A I G A I

Ir šiandien Lietuva sunkiame kelyje į Laisvę.

Dar neįvertinta ir partizanų pasipriešinimo okupantams kovos istorinė reikšmė. Neparašyta Partizaninės kovos enciklopedija, pasigendame kovotojų už laisvę nuotraukų bei nors trumpų biografinių žinių.

Dar ir šiandien, renkant prisiminimus apie partizanus, dauguma žmonių yra pilni baimės ir nepatikėjimo, todėl ir prakalbinti ne viską pasako apie žmogų, kurio gyvenimo ir kovos įvykių smulkmenas rankioji.

Juk negalima komunistinių represijų aukų skirstyti pagal principą: "Kas daugiau nusipelnė Lietuvos Nepriklausomybei". Ar beginklis valstietis, pamaitinęs partizaną, nerizikavo gyvybe?

Ar šeimininkas, leidęs savo sodyboje įrengti bunkerį, nėra didvyris? Visi jie nusipelnė amžinos garbės. Be kiekvieno iš jų nebūtų išsilaikiusi jokia rezistencija.

Kas sužinos visų gyvenimo kelius, kas aprašys jų patirtas kančias / dažniausiai po išdavystės / kalėjimuose ir lageriuose, patirtas patyčias, sugrįžus iš Sibiro...?

O visą šį reikalingą darbą reiktų neatidėliojant dar šiame dvidešimtame amžiuje, nes vėliau jau nebeturėsime gyvųjų liudininkų. Reikia, kad ir ateinančio amžiaus kartos sužinotų tikrąją kovos už Laisvę istoriją ir minėtų kritusių didvyrių vardus!

ATSIMINIMAIŠ / žodžiu ir raštu / pasidalino šie A. Eglinską pažinoję arba girdėję žmonės:

1. Vyskupas Ant. Vaičius, Telšiai.
2. Brolis Gvidas Eglinskas, Vilnius.
3. Mokytoja Cecilija Petrišiūnaitė, Vilnius.
4. Mokytojas Juozas Miknevičius, Krekenava.
5. Mokytoja Eugenija Pociūtė - Janonienė, Šiauliai.
6. Partizanė Jadvyga Malūkaitė - Petkevičianė.
7. Mokytoja Eleonora Šepetienė, Anykščiai.
8. Mokytoja Vanda Aleknienė - Laurinavičienė, Saldutiškis.

Buvę mokiniai:

9. Ona Guobytė - Cincivickienė, Naujamiestis.
10. Jonas Juodys, Kaunas.
11. Algirdas Šalna, Kaunas.
12. Ona Maceikaitė - Šipkuvienė, Salakas.
13. Mindaugas Gimžauskas, Ignalina.
14. Juozas Gimžauskas, Šiauliai.
15. Jonas Gimžauskas, Šiauliai.
16. Kazys Kraujalis, Gaiveniai, Utenos rajonas.
17. Apolonija Kraujalytė - Narušienė, Vilnius.

18. Bronė Sakalytė - Orlovienė, Vilkaviškis.
19. Angelė Užėnaitė - Jaksiabogienė, Utena
20. Angelė Vaikutytė - Juškaitienė, Vilnius.
21. Stasys Lopeta, Vilnius.
22. Danielius Balčiūnas, Šiauliai.
23. Emilija Vedrickaitė, Pasvalys.
24. Jonas Jackevičius, Utena.

Kiti asmenys:

25. Kunigas A. Šilkinis, Saldutiškis.
26. Jonas Lunius, Mineiškiemis, Utenos rajonas.
27. Leonas Kliukas Mineiškiemis, Utenos rajonas.
28. Jonas Blažys, Mineiškiemis, Utenos rajonas.
29. Juozas Blažys Kirdeikiai, Utenos rajonas.
30. Emilija Balčiūnienė, Indubakių kaimas, Utenos rajonas.
31. Balčiūnas Kazys, Tauragnai, Utenos rajonas.
32. Bronė Gimžauskienė, Kemešys, Utenos rajonas.
33. P. Pakalnienė, Geniakalnis, Utenos rajonas.
34. Bronė Leleivaitė - Abakienė, Šiauliai.
35. Elena Klimavičiūtė, Indubakiai, Utenos rajonas.
36. Kazys Makaveckas, Ripaičiai, Utenos rajonas.
37. Antanas Aidukas, Ripaičiai, Utenos rajonas.
38. Angelė Balčiūnaitė - Ryliškienė, Geniakalnis, Utenos rajonas.
39. E. Kanapienytė, Saldutiškis, Utenos rajonas.
40. Paulina Gaidelytė, Saldutiškis, Utenos rajonas.
41. Ringelevičius, Kirdeikiai, Utenos rajonas.
42. Jonas Alekna, Kirdeikiai, Utenos rajonas.
43. Marija Krukytė, Kaunas.
44. Gediminas Ilgūnas, Vilnius.
45. Jeronimas Lašinskas, Prusokiškis, Utenos rajonas.
46. Albertas Graužinis, Kemešys, Utenos rajonas.
47. Antanas Graužinis, Katiniškis, Utenos rajonas.
48. Balys Juodzevičius, Utenos kraštotyros muziejus.
49. Vytautas Deveikis, Šiauliai.
50. Bronius Maknys, Utena.
51. Vanda Rimkūnienė, Šiauliai.

IŠTRAUKOS IŠ ATSIMINIMŲ

1. Vyskupas ANTANAS VAIČIUS, Telšiai.

Dirbau Klaipėdoje kunigu. Niekad neužmiršiu, kai jo motina atėjo pas mane ir papasakojo, kad jos Antanėlis žuvo ir prašė atlaikyti šv. Mišias. Nenumaldomas tada buvo motinos verksmas, ir nuoširdi mano malda už jį. Man didelė naujiena, kas jis žuvo ne miške, bet buvo nuteistas ir sušaudytas Vilniuje, panašiai kaip mūsų vyskupas V. Borisevičius.

2. GEDIMINAS ILGŪNAS, Vilnius.

Byloje yra nuosprendis, kad A. Eglinskas teismo nuteistas mirties bausme sušaudant 1952 m. kovo 1 d. Byloje yra įrašas, kad nuosprendis įvykdytas 1952 m. liepos 11 d.

3. JADVYGA PETKEVIČIENĖ, mokslo draugė. Šiauliai.

Per abiturientų išleistuves jis atvažiavo į kaimą ir prašė, kad nuvesčiau pas partizanus. Rytmetį nuėjome pas ryšininką ir savo pageidavimus išdėstėme. Ryšininkas su partizanais susitikti neleido ir teigė, kad arti jų nesą.

4. GVIDAS EGLINSKAS, brolis. Vilnius. Antanas buvo gimęs 1927 m., o aš - 1939 m. Taigi, kai jį suėmė, man buvo 12 metų. Po suėmimo mūsų šeima buvo ištremta, bet greitai - po Stalino mirties - 1953 m. sugrįžome į Lietuvą.

5. JUOZAS MIKNEVIČIUS, mokytojas. Krekenava.

Pas šeiminkę ir pas mokytoją Mačėnaitę saugumas darė kratas ir klausinėjo apie Antaną. Buvęs komsorgas Smelsorius dirba Respublikiniame archyve. Gal jis gali kai ką papasakoti?

6. CECILIJA PETRIŠIŪNAITĖ, mokytoja. Vilnius.

Kai žuvo Martynas, 1951 m. kovo 2 d., mokytojų kambaryje prie manęs priėjo Smelsorius ir pasiūlė išgerti acto butelį. Atseit, - nusinuodyk pati...

7. ONA GUOBYTĖ - CINCIVICKIENĖ, Naujamiestis. Neišdils iš atminties jo Lietuvos istorijos pamokos su visom legendom ir padavimais, kada, užgniaužę kvapą, klausydavome jo pasakojimo...

8. ALGIRDAS ŠALNA, Kaunas. Iš mokyklos laikų man ir dabar jis matosi - aukštas, tamsūs plaukai, griežtas, specifinis veidas - su niekuo kitu nepalyginsi. Aš turiu jo diktuotą 1949 - 1950 m. m. Lietuvos istorijos konspektą ir parašėte jo autentišką parašą...

9. JONAS JUODIS, Kaunas.

Jis man visada buvo paslaptinga asmenybė. Jis buvo nuoširdus, malonu su juo - kaip auklėtoju, bendrauti.

10. ONA MACEIKAITĖ - ŠIPKUVIENĖ, Salakas.

Nepatikrintais duomenimis, jį išdavė partizanų ryšininkė. Į raistą, kuriame jis buvo, atnešė valgyti, jį įdėjo migdomųjų. Jinai buvo užverbuota. Kada užmigo, jį areštavo...

11. EMILIJA VEDRICKAITĖ, Pasvalys.

Mano brolis jį išvežė sužeistas po apsupties iš Drobiškio Kraujelio. Bet kur jį išvežė, tuo laiku nebuvo kalbama...

12. BRONIUS MAKNYŠ, Utena.

Po susišaudymo pas Jaroką, mes - vaikai ne kartą buvom nuėję pažiūrėti. Matėm išdaužytus langus. Aplink namą kas penki metrai gulėta kareivio. Kaip du partizanai galėjo prabėgti pro tokį mažą tarpą, man neaišku?..

13. EMILIJA BALČIŪNIENĖ, Indubakių kaimas, Utenos rajonas.

Žiemą apie 4 valandą nakties pradėjo belsti į virtuvės langą. Kol vyras apsirengė, abu lango stiklai buvo išmušti. Gal jis apalpo? Prieš tai girdėjau balsą: "Šeiminkėli, įleisk...". Kažkas lyg girdėjo, kad sakęs "Saldutiškio mokytojas...". Kai įėjo į vidų, liepė lempos nedegti. Prašė aprišti ranką...

14. JERONIMAS LAŠINSKAS, Prusokiškio kaimas, Utenos rajonas.

Pasigydęs Eglinskas, gegužės mėnesį buvo pas mane atėjęs, turėjo po paltu ginklą. Svečiavosi dvi dienas - šeštadienį ir sekmadienį...

15. MINDAUGAS GIMŽAUSKAS, Ignalina.

Ripaičių kaimo gyventojas Makavecko Kazio teigimu - Antanas Eglinskas buvo sąžiningas Lietuvos patriotas. Buvęs labai vikrus, protingas, energingas, teisingas partizanas. Daug kartų saugumo gaudytas ir nepagautas...

16. DANIELIUS BALČIŪNAS, Šiauliai. Tėvelis prisimena, kad akistatos metu,

partizanas pasirašė kaire ranka.

17. KAZYS KRAUJALIS, Gaivenių kaimas, Utenos rajonas.

Kai Eglinskas pasveiko, 1951 m. vasarą, gyveno mūsų miške. Skusdavau jam barzdą, paklodavau rugiuose gultą. Ištisas dienas su juo šnekėdavom... Kai mane išvežė Sibiran 1951 m. spalio mėnesį, viskas nutrūko - nieko apie jį nežinojau...

18. APOLONIJA KRAUJALYTĖ, Pušaloto vienkiemis, Utenos rajonas - Vilnius.

Kai sugrįžau iš mokyklos, man pasakė, kad yra sužeistas žmogus. Pažiūrėjus, aš jį pažinau - Eglinskas. Mamos jau buvo sutvarstytas. Nors, matyt, labai skaudėjo, bet nedejavo. Mes rūpinomės jo perrišimu ir vaistais.

19. BRONĖ SAKALYTĖ - ORLOVIENĖ, Vilkaviškis.

Didžiausias ir šviesiausias prisiminimas iš mokyklos - tai septintoji klasė, kai mes, kaimo vaikai, patyrėme tikrąjį mokymą ne tik disciplinų, bet ir gyvenime. Žinau tada norėjosi ir mokytis, ir šokti, ir vaidinti, nes auklėtojas buvo lyg geroji feja, įkvėpianti viskam. Vadovėlių nebuvo, tai Lietuvos istoriją jis mums diktavo...

20. BRONĖ LELEIVAITĖ - ABAKIENĖ, Šiauliai.

Mama prašė pažiūrėti, ar jis Kraujelio neišvažiuos pastotis. Ir, tikrai, grįždama iš klojimo, mačiau, kaip zovada iš Kraujelio kiemo išvažiavo roges. Pasirodo, tada išvežė partizaną...

21. EUGENIJA POCIŪTĖ - JANONIENĖ, pusseserė, Šiauliai.

Kai su Cece Petrišiūnaite aplankėme Antaną pas Štarus, prie Saldutiškio, jis buvo po sužeidimo. Bet gyvenimu nesiskundė - nenorėjo skaudinti tėvų, kurie sunkiai pergyveno. Jis suprato, kad aš viską perduosiu. Turėjo ginklą, sakęsi - gyvas nepasiduosiu. Perdavė keletą partizaniškų nuotraukų parvežti tėvams.

22. KAZYS BALČIŪNAS, Tauragnai, Utenos rajonas.

Mūsų namai buvo kareivių apsupti, kai atbėgo mūsų kinkytas arklys su rogėse partizano kruvinu švarku. Daržinėje parodysiu važelį, kuriame klupėdamas išvažiavo Eglinskas. Turiu išsaugojęs partizano paliktą diržą.

23. ELENA KLIMAVIČIŪTĖ, Indubakių kaimas, Utenos rajonas.

Kiek mūsų šeima nukentėjo per tuos metus? Tuoj po karo Gaivenių kaime skrebai nušovė mūsų patėvį Livarauską. Tėvelis buvo miręs 1934 m. O per tą baisiąją naktį nušovė mūsų motiną...

24. MAKAVECKAS KAZYS, Ripaičių kaimas, Utenos rajonas.

Apie partizaną Eglinską esu daug girdėjęs, bet jo gyvo nemačiau, nes tuo metu buvau Sibire. Jis partizanavo su mūsų kaimo Juozu Bulika, vadinamu Kristumi. Žmonės kalbėjo, kad jį išdavė mūsų kaimo gyventoja Veronika Maciūlevičiūtė, kuri su broliu Baliu gyveno prie kaimo kapinių...

25. ANTANAS AIDUKAS, Ripaičių kaimas, Utenos rajonas.

Po karo slapstčiaus prie namų. Buvau net mūsų kaimyno Rolkos Kazio bunkeryje. Bunkeris buvo įrengtas prie klojimo. Įėjimas iš klojimo - anga buvo užstumiami medžiu. Tame bunkeryje gal ir slapstėsi kiti partizanai, ir Eglinskas, kurio aš asmeniškai nepažinau...

26. EMILIJA KANAPIENYTĖ, Saldutiškis.

Prie Rukšėno klojimo buvo pririštas arklys. Abu Rukšėnus ilgai tardė. Rukšėnienė labai išsigando dėl sūnaus Algirdo, kuris tuo metu mokėsi Vilniuje. Mane prašė ir aš važiauvau į Vilnių, kad perspėčiau Algirdą. Nuo tardymų ir baimės dėl sūnaus Rukšėnienė išprotėjo ir mirė.

27. ANGELE BALČIŪNAITĖ - RYLIŠKIENĖ, Geniakalnio kaimas, Utenos rajonas. Už ryšius su partizanais mokytojas Vytautas Limanauskas buvo nuteistas 25 metams ir ištremtas į Komi ATSR, Vorkutą. Limanauską prieš 3...5 metus rodė televizoriuje - filmuota Intoje. Limanauskas sakė, kad nori grįžti į Lietuvą...

28. BRONĖ GIMŽAUSKIENĖ, Kemešio kaimas, Utenos rajonas.

Mano vyro Juozo brolių Joną teisė už ryšius su partizanais 25 metams Sibiro apie 1951 metus. Kažkas išdavė, kad atėjo Saldutiškio skrebai, kaip žinodami, atitraukė stalo viršų ir rado radijo aparatą...

29. JONAS LUNIUS, Mineiškiemio kaimas, Utenos rajonas.

Netoli mūsų sodybos, Kliuko pirtyje buvo po sužeidimo gydomas mokytojas partizanas Antanas Eglinskas. Mano sesuo Julė ir Jackevičių Onutė maitino ir gydė partizaną apie tris mėnesius. O paskui tėvas ratais jį išvežė į Kiauneliškio miškus...

30. LEONAS KLIUKAS, Mineiškiemio kaimas, Utenos rajonas.

Anas ėjo už Lietuvą - aš galvą dedu! Mūsų pirtyje buvo atitverta lentomis už palų vieta su gultu partizanui. Įėjimas - pro apačią palų.

Pirtis buvo kūrenama, ant durų kabojo spyna, o tako į pirtį nebuvo. Įėjimas į pirtį - pro priešpirčio atsukamą lentą.

31. VERONIKA BLAŽIENĖ, Mineiškiemio kaimas, Utenos rajonas.

Anas buvo labai kvaras...

32. JONAS BLAŽYS, Mineiškiemio kaimas, Utenos rajonas.

Sužeistą partizaną atvežė Vedrickas Antanas pas Petrą Kirką, bet Kirka nesiėmė

gydyti. Atvedė pas mus. Eglinskas prašo - darykit rodą...

Partizaną apavėm tėvo veilokais, sužeistą ranką aprišom motinos suplėšyta suknele. Partizano visa dešinė pusė buvo papilta...

33. RINGELEVIČIUS, Kirdeikiai, Utenos rajonas.

Už du išduotus ir žuvusius partizanus, žuvo abu Garbauskai... Va, kaip išeina: galva už galvą...

34. JONAS ALEKNA, Kirdeikiai, Utenos rajonas.

Buvau ryšininkas tarp partizano iš mūsų kaimo Alfonso Mačiulio / pravarde Žandariokas / ir Saldutiškio mokytojo Limausko. Veždamas pieną į Saldutiškį, užsukdavau į Geniakalnį ir palikdavau man perduotą raštelį.

35. VANDA ALEKNAITĖ - LAURINAVIČIENĖ, Saldutiškis.

Parėjom iš tardymo iš skrebyno su Onute Maceikaite. Ji pasakė - pasimelskim, kad viskas gerai baigtųsi. Įmdama maldaknygę iš čemodano, buvusio po lova, pastebėjo po lovą pasislėpusį skrebę. Tada skrebas vėl mus nusivarė į miestelio skrebyną...

36. ANGELĖ UŽENAITĖ - JAKSABOGIENĖ, Utena.

Kai Eglinskas su "Banga" bandė sudoroti Smelsorių, tos pačios dienos vakare pas mus atėjo Rolkų Marytė ir sakė, kad mane kviečia pas juos. Nuėjau. Iš kambaros atėjo Eglinskas ir klausinėjo, kas ką kalba apie Smelsorių. Sakiau, kad, atrodo, Smelsorius gyvas, o mokykla pilna skrebę ir kareivių...

37. JUOZAS GIMŽAUSKAS, Šiauliai.

Gaivenių kaime, Kraujalių raiste man Eglinskas parodė nuotrauką, kur jis su Telšių kunigų seminarijos klieriko rūbais...

38. ELEONORA AUGUTYTĖ - ŠEPETIENĖ, Anykščiai.

Kai Eglinskas išėjo į mišką, mokyklą kratė iš visų pusių. Mano vyras Petras Šepetys buvo mokyklos direktorius. Nuo 1951 m. Saldutiškio vidurinė mokykla išleido pirmą abiturientų laidą.

39. PAULINA GAIDELYTĖ, Saldutiškis, Utenos rajonas.

Kartu su Eglinsku iš Indubakių apsupimo pabėgo nesužeistas partizanas "Lizdeika" - Stanėnas Juozas iš Vidiškių, nuo Ignalinos. Jis žuvo tą patį kovo mėnesį, apsupus bunkerį Šiluos prie Kuktiškių - 1951 m. kovo 22 d. - didįjį penktadienį prieš šv. Vėlykas...

40. VYTAUTAS DEVEIKIS, Šiauliai.

Mane areštavo 1953 m. kovo 2 d. Buvau Vilniaus saugume, kai į mūsų namus atėjo Juozas Bulika ir tėvui pasakė: "Aš paimsiu jūsų radijo aparatą "Rodina" - man jis reikalingesnis". Tada jau Bulika vaikščiojo dienomis ir vienas.

Эти всеобщие и неопределенные
исследованиям латышского дела начаты с допроса
посетившего Эзликского а потом допросить свидетелей:
Лиллсманса, Розина, Тиллманса и Огелесториса

Обстоятельства посещения Эзликского.

Во время учебы в гимназии в гор. Скуодасе, Клайпедской области, которую я окончил в 1947 году, у меня была связь по окрестности ее посетити в Швейцарии близ вичи земляники, так как свои планы я было решил посвящать жемчужной деятельности. Но к моему сожалению гимназия, указанная земляничная была закрыта и, следовательно, моя жизнь не могла осуществиться. В связи с этим и моя деятельность недовольство и как правило к советской власти.

В 1947 году, как уже сказано раньше, на время вольнослушателя учиться по первичной школе в действовавшей специальности я посетил учиться в Клайпедской гимназии и как уже было я обрелся в эмиграции: Вайпорасо, Трапункисе и Суйникисе как я тогда и узнал из разговора с ними они, как и я являлись антисоветскими деятелями и политическими. Поэтому, неоднократно собирались вместе, для обсуждения действий в области антикоммунизма в эмиграции и я читал им, ижевский у меня, статьи анти советского содержания, которые, еще будучи учеником Вильнюсской гимназии я переписал из одного своего знакомого - Юозас Казиса. Обсуждая с этими свидетелями и ижевский у меня книжечка латышской эмиграции, я полюбил под толпой в спортивном ижевский, так как держать их под себе - боялся.

В конце 1948 года, по желанию, меня пригласили вайтис к нему, как он сказал, по одному семейному делу, - свидетелем

ANTANAS VAIČIUS

TELŠIŲ VYSKUPAS IR ~~KLAIPĖDOS AP. ADMINISTRATORIUS~~

~~5610 Telsiai, Skuodo 45~~
tel. tel. 51394, 51157

1996.07.29.

Didžiai Gerbiamas ir Mielas,

Kun. seminarijos Rektorius perdavė man Jūsų laišką dėl A.A. Antano Eglinsko. Deja, ir aš nieko daug negalėsiu Jums apie jį parašyti. Visi kun. seminarijos ir Kurijos archyvai išvežti, ir beveik nieko pas mus nelikę.

Aš mokiausi Skuodo gimnazijoje, tur būt viena klase aukščiau į Telšių kun. seminariją išvykau nebaigęs gimnazijos – į I liciejinį kursą. Vertime iš teismo bylos sakoma; Skuodo gimnaziją baigė 1947 metais, bet tada kun. seminariją Telšiuose jau buvo uždaryta, ir a.a. Antanas nebegalėjo joje mokytis (beje, jis to ir nesako). Ant foto nuotraukos a.a. Antanas atrodo kaip klierikas, bet tai gali būti ir ne klieriko uniforma. Aš pažinojau jo motinėlą ~~it~~ tais metais, kuriais jis buvo sušaudytas, dirbau Klaipėdoje kunigu. Niekad neužmiršiu, kaip jo mama atėjo pas mane ir papasakojo, kad jos Antanėlis žuvo (man kažkodėl atrodo, kad ji sakė, jog Suvalkijoje žuvo kaip partizanas miške) ir prašė atlaikyti šv. Mišias. Nenumaldomas tada buvo motinos verksmas, ir nuoširdi mano malda už jį. Man didelė naujiena, kad jis žuvo ne miške, bet buvo nuteistas ir sušaudytas Vilniuje, panašiai kaip mūsų vyskupas Vincentas Borisevičius.

Gal būtų galima daugiau apie jį sužinoti? Gal yra likusių namiškių, artimųjų?

Geriausios sėkmės ir Dievo palaimos linkiu Jums kilnioje Jūsų veikloje.

+ Vyck. A. Vaičius

LIETUVOS ARCHYVŲ
GENERALINĖ DIREKCIJA

Mindaugo 8, 2600 Vilnius
Tel./Faks. 65 23 14

1994 05 24 Nr. 204
I-----Nr.-----

p. D. Balčiūnui
Vytauto 138-9
5400 Šiauliai

Gerbiamas kolega,

dėkoju už Jūsų laišką ir nedelsiant atsakau į Jūsų klausimus.
Partizanų vadas Antanas Eglinskas - Margiais po suėmimo kalėjo
buvusio KGB kalėjime. Buvusio KGB archyvinių dokumentų saugykloje yra
jo tardymo byla, 2 tomai - Eglinskui Antanui, Antano s., gim. 1927 m.
Bylos Nr. 35720/3.

Byloje yra nuosprendis, kad A. Eglinskas teismo nuteistas mir-
ties bausme sušaudant 1952 m. kovo 10 d.

Byloje yra įrašas, kad nuosprendis įvykdytas 1952 m. liepos
11 d.

Su byla, pagal esančius normatyvinius dokumentus, gali susi-
pažinti A. Eglinsko šeimos nariai, arba jų įgalioti (notaro patvirtintu
įgaliojimu) asmenys.

Geros Jums kloties,
pagarbiai

Gediminas Vėgūnas

TURINYS

ĮŽANGA.....	3
PIRMOJI ŽINIA.....	5
BIOGRAFIJA.....	5
VIENERI METAI SALDUTIŠKYJE.....	7
PASPARTIZANUS.....	9
PASKUTINIS MŪŠIS.....	10
PABĖGIMAS.....	11
SUĖMIMAS.....	13
PASKUTINIS TEISMAS.....	14
PABAIGAI.....	18
IŠTRAUKOS IŠ ATSIMINIMŲ.....	20

Ba - 218

UDK 37(474.5)(091):929 Eglinskas

ISBN 9986 - 766 - 08 - 7

**Dėkoju visiems atsiminimų autoriams,
kauniečiui Algirdui Šalnai, šiaulietei
Jadvygai Petkevičienei**

Viršelyje - mokytojas A.Eglinskas prie
Saldutiškio vidurinės mokyklos
1950m. Foto V.Kaušikaitės

Išleista autoriaus lėšomis

© - Danielius Balčiūnas

Ⓢ - Sidabrinis medis

SL 2196. 1997 05 22. Tiražas 200 egz. Kaina sutartinė.